

Deviņas takas pa Annenieku pagastu

— Man vienmēr ir gribējis iemūžināt ar rakstisku vārdu to, ko savā dzīvē — no bērnības līdz šai dienai — esmu redzējis, — tā savas grāmatas «Zudušo māju atmiņu stāsti», kas ir kā ceļvedis pagātnē, atklāšanā sacīja tās autore BIRUTA LAIJERE. Tas bija pasākums, kas pulcēja stāstu varoņus, viņu tuviniekus, Annenieku pagasta ļaudis, kurus saista sava pagasta vēsture un stāstos pieminētā apkāime, notikumi un ļaudis, kā arī citus interesentus.

Grāmatas atvēršanas pasākums notika aizvadītajā piektdienā Kaķenieku sporta un atpūtas kompleksa telpās, kur sev vietu radusi Annenieku attīstības biedrība.

— **Nu** tas darbs ir par darīts, — savu uzrunu turpināja Biruta Laijere. — Mana ideja, mani plāni tagad ir grāmatā. Mani allaž ir pavadījusi doma, ka rakstītam vārdam ir daudz lielāka nozīme nekā atmiņu stāstam... Šodien es dzirdu, rīt atcerēšos, parit — atcerēšos tikai daļu no dzirdētā, tā pamazām stāsts izplēnēs.

Tāda ir lietu kārtība, ka cilvēki aiziet mūžībā un aiznes sev līdzī savus stāstus — gan tos, kas ir izstāstīti, gan tos, kas ir noklusēti. Tā tie pazūd.

Tāpēc es ķeros klāt rakstītiem. Šis ir mans ceturtais prozas darbs. Sāku ar Annenieku pagasta hroniku. Tas bija pētniecisks darbs. Sekoja iecere kopā ar Zebrus ezera draugiem, kad vēlējāmie rakstīt grāmatu, radot katrs savu stāstu. Gadi gāja, bet stāsti nenāca. Rakstīju pati. Arī tas bija pētniecisks darbs. Viss, kas ir saistīts ar Zebrus ezera apkāimi, nu ir lasāms vienā grāmatā.

Pēc tam radās manas dzimtas hronika. Tā ir izdota tikai 20 eksemplāros un izdalīta manas ģimenes pārstāvjiem. Tā nav lasāma plašākai publikai, jo ir ļoti personīga.

Tagad laižu tautās savu jaunāko veikumu un skatos, ka manu atmiņu krātuve ir iztukšota. Esmu «izskraidījusi» visu pagastu.

Šī grāmata tapa vismaz desmit gadu laikā. Kopš esmu nākusi šajā pasaulē, ik dienu eju pa vienu un to pašu ceļu. Bērnībā, pēc kara, redzēju māju drupas, vēlāk klajus laukus pēc meliorācijas. Palīdzot Ojāram Skujiņam, apzināju mājas, kas reiz te bijušas. Es pētīju karti, bet Ojārs apbraukāja pagasta nomales.

Sarakstu publicējam tajā

Biruta Laijere un Guntis Eniņš.

grāmatā, kas bija par Zebrus apkāimi. Tad radās doma, ka tas ir par maz, jo zudušās mājas nes līdzī atmiņu stāstus, cilvēku dzīves un likteņus.

Darbu pie šīs grāmatas turpināju, sākot ar savām atmiņām no bērnības, kad basām kājām skrēju uz ezeru.

Daudz strādāju arhīvā, bet visvairāk ieguvu, klausoties atmiņu stāstus.

Savus stāstus uzticēja ļoti daudzi cilvēki, un es katram par to saku — paldies! Liktenīgi, ka starp šiem ļaudīm ir cilvēki, kuri man uzticēja savas atmiņas un drīz pēc tam devās pa Mūžības ceļu. Man bija iespēja «noķert» mirkli un pierakstīt viņu stāstus.

Grāmatai nav romantiska rakstura. Esmu uzņēmies gida lomu, vedot lasītāju pagātnē. Tajā ir deviņi ceļa posmi, katrs no tiem vedīs pa kādu no Annenieku pagasta apkāimēm. Ja par kādu no mājām atmiņu stāsta nav, uzrakstīju tikai

arhīva datus.

Diemžēl arhīvā bija pieejami dati, sākot no 1945. gada, jo pēc ugunsgrēka arhīvā citi dati nav saglabājušies.

— **Iepriekš**, kad tikāmies ar Birutu Laijere līdzīgā pasākumā, vēlējām viņai radošu garu, — pasākumā uzrunu sacīja Annenieku pagasta pārvaldes vadītājs GUNTIS ŠMIDLERIS. — Birutas Laijeres grāmata ir kā velte Latvijai 100. dzimšanas dienā. Tā ir grāmata par mūsu pagastu un to, kāds tas bija Latvijas pirmās brīvvalsts laikā, kāds tas bija okupācijas laikā un kāds tas ir tagad, kādas ir mājas, kādi cilvēki te dzīvo. Autores veikums ir liels ieguldījums Annenieku pagasta vēstures izpētē.

Vēlu Birutai Laijerei asināt spalvas kātu. Gaidīsim drīzumā jaunu grāmatu! Cilvēki mēdz runāt, ka, ienākot jaunām tehnoloģijām, grāmatas nozīme mazinās, bet tomēr

laiks iet, grāmatas vērtība nemazinās, jo statistikas dati liecina, ka ik gadu klajā nāk aizvien vairāk grāmatu.

— **Pasākumā** vairākkārt izskanēja atziņa, ka šīs grāmatas atvēršanas svētki ir goda diena visam pagastam un tā cilvēkiem. To ar savu uzrunu un stāstījumu noteikti apliecināja arī vairāku grāmatu autors un plašākā sabiedrībā zināms Latvijas dižkoku apzinātājs un dabas pētnieks GUNTIS ENIŅŠ, kurš, kā sacīja Biruta Laijere pēc tam, kad viņš bija noslēdzis savu sakāmo, ir viņu iedrošinājis un devis pārliecību, ka ir paveikts ļoti nozīmīgs darbs ne vien Annenieku pagasta vēsturē, bet arī iedrošinot citus uzsākt izpēti darbus.

— **Šī** grāmata ir ieguvums visai Latvijai, ne tikai pagastam un Dobeles novadam, — sacīja Guntis Eniņš. — Tā ir pētnieciskā literatūra daudzās nozarēs. Tajā ir satikušies manas grāmatas

«Koki mājas nepamet» dižkoki ar namiem un mājām, kas pieminēti Birutas Laijeres darbā. Inķēnu ozols, Ābeļu ozols... Jā, mēs zinām ozolu, kurš savu nosaukumu ieguvis saistībā ar mājām, kuru pagalmā vai tuvumā tas audzis.

Koki ir seni, tiem līdzās ir tās dzimtas vēsture, kura to stādīja vai kuras mājas tuvumā tas audzis.

Esmu meklējis šos kokus un vienlaikus arī mājas tiem līdzās.

Tā ir vērtība dabas draugiem un valodniekiem, svarīgs materiāls toponimijā. Tas viss sasaukas ar latvisko ainavu.

Tā ir skaistākā līdzenumu ainava Eiropā.

Tas tāpēc, ka latviešu zemnieki dzīvoja viensētās. Tās bagātina šo zemi. Cik ārkārtīgi skaisti ir mājvārdi!

Piemēram, «Rijas», «Lielgrāvji», «Butes», «Garbačas», «Bunduļi», «Gariauki». Cik interesanti!

Mūsdienās ir izveidojies termins «lauki», ar ko saprotam, ka tā ir viensēta. Ja kāds teic, ka brīvdienās dosies uz laukiem, mēs zinām, ka tās ir mājas — viensēta, kas atrodas laukos.

Visšausmīgākā iekārta — komunisms — pūlējās iznīdēt šo dzīves tikumu — šāva, izsūtīja, nolīdzināja, apvienoja kolhozos, izgudroja ciematus, veidojot māju rindas... Bet tik un tā atkal veidojas viensētas. Tas nenozīmē, ka tur cilvēki apstrādā zemi. Ne, tur viņi dzīvo, audzina savus bērnus un dodas darba gaitās uz pilsētu.

Bet mums joprojām svarīgi ir šo māju un tajās mītošo cilvēku stāsti.

Birutai Laijerei par paveikto grāmatas atvēršanas pasākumā pateicās ne vien ļaudis, kuri bija uzticējuši savus stāstus, ko nu var lasīt grāmatā, bet arī pagasta bibliotēkas vadītāja Daina Veinberga, kura savā uzrunā akcentēja, ka grāmata «Zudušo māju atmiņu stāsti» ir nozīmīgs ieguldījums un papildinājums pagasta novadpētniecības krātuvei.

Baiba Pole
Autores foto

Lappuse sagatavota ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansētu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā «Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma» atbalstītais projekts Nr. 2/MEDIA/17/028 «Zemgaliņu dzīves spoguļis».

Grāmatas stāstu varoņi, pasākuma apmeklētāji.

Biruta Laijere pasniedz grāmatu pagasta pārvaldes vadītājam Guntim Šmidleram.